

Sygn. akt VIII U 453/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2016 r. w Gliwicach

sprawy R. H. (H.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 7 stycznia 2016 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu R. H. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 grudnia 2015 roku,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIIIU 453/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 stycznia 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu R. H. (H.) prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ponieważ ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy wskazał, iż nie uznał za pracę w szczególnych warunkach zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie (...) w M./ (...) od dnia 1 lipca 1969r. do dnia 31 lipca 1991r. (według świadectwa pracy z dnia 31 maja 1991r.), gdyż ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z powołaniem na wykaz, dział

i pozycję, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. lub zarządzeniem resortowym właściwego ministra. Dodatkowo w okresie od dnia 1 lipca 1969r. do dnia 24 października 1973r. ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przez pracodawcę w charakterze ucznia, co wyklucza zatrudnienie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych podnosząc, iż w zakładzie (...) oraz (...) F. B. był faktycznie zatrudniony od dnia 1 lipca 1969r. do dnia 31 grudnia 1992r., przy czym w okresie początkowym – jako uczeń – wykonywał różne prace z zakresu przetwórstwa tworzyw sztucznych, zaś po ukończeniu nauki pracował jako kaletnik, wytwarzając wyroby galanteryjne ze skór naturalnych i sztucznych, po ich wcześniejszej wstępnej obróbce. W ramach tego zatrudnienia od dnia 25 października 1973r. do dnia 13 lipca 1975r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, po zakończeniu której wrócił od razu do pracy w zakładzie (...). Ubezpieczony złożył także wniosek o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania. Do odwołania ubezpieczony załączył kserokopię świadectwa pracy z dnia 31 grudnia 1992r. z adnotacją o zatrudnieniu w w/w zakładzie od dnia 1 lipca 1969r. do dnia 31 grudnia 1992r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika przetwórstwa tworzyw sztucznych, a ostatnio kaletnika.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony R. H. urodził się w dniu (...) Na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W dniu 31 grudnia 2015r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury, w rozpoznaniu którego organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Ubezpieczony w okresie od dnia 1 lipca 1969r. do dnia 31 grudnia 1992r. był zatrudniony w zakładzie (...) oraz (...) F. B..

Po ukończeniu przez odwołującego w 1969r. szkoły podstawowej F. B. zabrał ubezpieczonego oraz jego brata bliźniaka A. H. z (...) Dziecka. Ubezpieczony wraz ze swoim bratem zamieszkali w jednym z domów F. B. w R. i wykonywali następnie pracę w prowadzonym przez niego zakładzie znajdującym się w B.. F. B. każdego roku zabierał jakieś dziecko z (...) Dziecka zapewniając mu mieszkanie i wyżywienie w zamian za pracę w prowadzonej przez siebie firmie. Zakład znajdował się w budynku piętrowym, do którego dobudowana była hala o powierzchni około 30 – 40 metrów kwadratowych. Na piętrze były przetwarzane tworzywa sztuczne i produkowano tam torby gospodarcze. Natomiast na hali, gdzie pracował ubezpieczony wraz ze swoim bratem, zajmowano się obróbką skór. Początkowo przez pierwsze trzy lata, to jest do 1972r. ubezpieczony wraz z bratem A. uczył się w szkole zawodowej dla pracujących: dwa lata nauki w/w uczęszczali do szkoły, a ostatni rok odbywały się praktyki. Przez cały powyższy okres zarówno ubezpieczony jaki i jego brat wykonywali także pracę przy obróbce skór.

F. B. zatrudniał przeważnie jednego kierowcę, który przywoził skóry do zakładu. Następnie skóry te były sortowane między innymi przez ubezpieczonego i innych pracowników zatrudnionych w podobnym charakterze, gdy było ich około 6 – 8. Był to najtańszy i najgorszy gatunek skór. Każdą skórę trzeba było ocenić, potem oszlifować zanieczyszczenia, bo niektóre z nich były z farby, a niektóre były opieczutowane. Ścierało się je papierem ściernym. Jak były ubytki, to trzeba było je szpachlować substancją, która była przygotowana przez brygadzystę. Taką skórę trzeba było także odtłuścić rozpuszczalnikiem, dopasować do wzornika – w zależności co z danej skóry można było najlepiej wyprodukować np. pasek, torebkę. Jeszcze przed wykrojeniem skórę się lakierowało. Wyglądało to w ten sposób, że gdy jedne skóry schły, to równocześnie pracownicy zajmowali się kolejnymi. Po wykrojeniu taka skóra była szyta, przy czym w przypadku pasków zszywał to m.in. ubezpieczony, co zajmowało mu maksymalnie 15 minut na cały dzień

pracy, natomiast w przypadku bardziej skomplikowanych rzeczy zszywaniem zajmowały się zatrudnione krawcowe, które jednak nie pracowały na hali. W przypadku dużej skóry to zajmowało się nią na raz kilku pracowników. Generalnie na jednej zmianie można było obrobić w ten sposób około 30 skór. Zakład był czynny praktycznie przez całą dobę, a pracownicy, w tym ubezpieczony poczynawszy od ukończenia szkoły zawodowej pracowali przeciętnie 10 - 12 godzin na dobę, często także w soboty i niedziele. W ramach tego zatrudnienia ubezpieczony w okresie od dnia 25 października 1973r. do dnia 13 lipca 1975r. odbywał zasadniczą służbę wojskową w jednostce w B.. Po zakończeniu tej służby od razu wrócił do pracy u F. B.. W dniu 13 maja 1991r. ubezpieczony przyjął się do pracy w P.P.U.H. (...) w R. na stanowisko sprzedawcy, gdzie pracował do dnia 31 marca 1993r. Od podjęcia zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony jeszcze przez kolejne półtora roku wieczorami przyjeżdżał do zakładu (...) i wykonywał taką samą pracę co wcześniej, przeciętnie od godz.18 do godziny 22-23.

Razem z ubezpieczonym w okresie spornym pracowali, oprócz brata ubezpieczonego – A. H., M. B., T. B. i T. R..

W piśmie procesowym z dnia 27 czerwca 2016r. organ rentowy podał, iż ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego przez F. B. prowadzącego zakład (...) w okresach:

- od dnia 1 lipca 1969r. do dnia 25 października 1973r. w charakterze ucznia,
- od dnia 1 lutego 1977r. do dnia 31 lipca 1991r. z tytułu zatrudnienia,
- od dnia 1 września 1991r. do dnia 31 lipca 1992r. z tytułu zatrudnienia,
- od dnia 1 grudnia 1992r. do dnia 31 grudnia 1992r. z tytułu zatrudnienia.

W aktach emerytalnych świadka A. H. znajduje się:

- zaświadczenie o zwolnieniu z pracy z dnia 2 lutego 1983r. sporządzone przez F. B., w którym zawarł on zapis, iż A. H. był zatrudniony w charakterze pracownika niewykwalifikowanego od dnia 6 maja 1975r. do dnia 30 października 1975r. oraz od dnia 15 października 1976r. do dnia 31 stycznia 1983r.,
- pismo organu rentowego z dnia 15 lutego 2011r., w którym potwierdzono okres ubezpieczenia A. H. w firmie (...): od dnia 1 lipca 1969r. do dnia 1 lipca 1972r. w charakterze ucznia, od dnia 2 lipca 1972r. do dnia 25 października 1973r. oraz od dnia 15 października 1976r. do dnia 31 stycznia 1983r.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, zeznań świadków A. H., M. B., T. B. i T. R., a także zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozpraw z dnia: 06.10.2016r. czas 00:09:51 – 00:45:49, z dnia 28.11.2016r. czas 00:06:27 – 01:49:50).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków, gdyż były one rzeczowe, logiczne, zasadniczo zgodne ze sobą. Korespondowały one z zeznaniami ubezpieczonego oraz z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji. Świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym w spornym okresie jego zatrudnienia i stąd posiadają szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez niego wówczas pracy.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego R. H. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U.

z 2015r., poz. 748) oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.) prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r., który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia,
- nie przystąpił do OFE albo złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,

W myśl § 2 w.w. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26.06.2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. posiada wymagany 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, a konkretnie czy istnieją podstawy do zaliczenia do takiej pracy spornego okresu jego zatrudnienia w zakładzie (...) oraz (...) F. B..

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na stanowcze przyjęcie, iż ubezpieczony podczas tego zatrudnienia, a konkretnie od września 1972r., to jest od ukończenia szkoły zawodowej, do dnia 12 maja 1991r., a mianowicie do czasu podjęcia zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A dziale VII poz.14 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., to jest „ prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego ”.

Ubezpieczony zajmował się w tym czasie obróbką skór oraz wyrobem z nich galanterii.

Ustalając powyższe w zakresie rzeczywiście wykonywanej pracy przez ubezpieczonego Sąd oparł się na wiarygodnych zeznaniach świadków A. H., M. B., T. B. i T. R. oraz zeznaniach ubezpieczonego, które korespondowały z treścią powołanej w sprawie dokumentacji.

Do pracy w warunkach szczególnych Sąd nie uwzględnił okresu pracy ubezpieczonego w zakładzie (...) przypadającego na lata 1969 – 1972, gdy zdaniem Sądu nieprawdopodobnym jest, iż ubezpieczony wykonywał wówczas pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w sytuacji równoczesnego kontynuowania nauki w szkole zawodowej. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż Sąd uznał, że ubezpieczony szkołę zawodową ukończył w 1972r., mimo iż organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 27 czerwca 2016r. wskazał, iż ubezpieczony był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w charakterze ucznia do dnia 25 października 1973r. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, iż ubezpieczony naukę w szkole zawodowej odbywał w tym samym czasie co jego brat A., który był zgłoszony

do ubezpieczeń społecznych jako uczeń do lipca 1972r. Nadto okolicznością powszechnie znaną jest, iż nauka w szkole zawodowej odbywa się generalnie w ciągu trzech lat. Niezależnie od tego zwraca uwagę fakt, iż tak w przypadku ubezpieczonego jak i świadka A. H. istnieją rozbieżności w zakresie okresów wykazanych w świadectwach pracy

(zaświadczeniach o pracy), i tych, w których w/w byli zgłoszeni przez F. B. do ubezpieczeń społecznych, gdy ze zgodnych zeznań świadków i ubezpieczonego wynika, że F. B. nie zawsze prawidłowo zgłaszał swoich pracowników do ubezpieczeń społecznych. Ten fakt nierzetelnego wykonywania obowiązków pracodawcy nie może jednak przynosić ujemnych konsekwencji dla ubezpieczonego. Stanowisko takie jest już ugruntowane w orzecznictwie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1994 r.,

II UZP 5/94, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 marca 1995 r., II URN 7/95, z dnia 5 kwietnia 1995 r., II UR 3/95, z dnia 23 marca 1999 r., II UKN 535/98, z dnia 14 marca 2006r., I UK 205/05, z dnia 6 kwietnia 2007 r., II UK 185/06, oraz wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 października 2005 r., III AUa 1126/04, LEX nr 175543; w K. z dnia 19 września 2012 r., III AUa 458/12, LEX nr 1220517; we W. z dnia 10 stycznia 2012 r., III AUa 1535/11, LEX nr 1110775 i w G. z dnia 23 sierpnia 2012 r., III AUa 340/12, LEX nr 1217673). Do pracy w warunkach szczególnych Sąd nie zaliczył także okresu od dnia 13 maja 1991r. do dnia 31 grudnia 1992r. Ubezpieczony był już wówczas zatrudniony w firmie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy. Jak zeznał, w zakładzie (...) pracował w tym czasie tylko wieczorami, to jest od godziny 18 do godziny 22-23, a więc przez około 4-5 godzin dziennie, czyli nie w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych podlega natomiast okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej od dnia 25 października 1973r. do dnia 13 lipca 1975r.

Należy zwrócić uwagę, iż odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane było przez ustawę z dnia 21.11.1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 827).

Zgodnie z treścią art. 108 ust. 1 tej ustawy obowiązującego w okresie od dnia 29.11.1967r. do dnia 31.12.1974r. (w brzmieniu pierwotnym) i po zmianie od dnia 01.01.1975r.(w brzmieniu do dnia 05.08.1979r.) – a zatem w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez odwołującego – okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Na podstawie art. 108 ust. 4 w/w ustawy wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22.11.1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Rozporządzenie to obowiązywało do dnia 31.08.1979r. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4 (tj. w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy), wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Treść powyższych przepisów wskazuje, że skoro czas odbywania służby wojskowej w warunkach określonych w tych przepisach, wlicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, w tym w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, to okres ten należy zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Do odbywania zasadniczej służby wojskowej należy bowiem stosować przepisy w brzmieniu obowiązującym w okresie jej odbywania.

Takie stanowisko potwierdza Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 09.03.2010r. I UK 333/09 (LEX 585739) oraz w wyroku z dnia 25.02.2010 r. II UK 219/09 (LEX nr 590248), a także uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 16.10.2013r. sygn.II UZP 6/13 (OSNP 2014/3/42). Przychylił się do tego stanowiska Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 02.04.2015r., III AUa 2325/14, zaś Sąd orzekający prezentowane stanowisko w pełni podziela.

Ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie zatrudnienia

w zakładzie (...), gdzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych bezpośrednio przed pójściem do wojska i po powrocie z wojska. Po zwolnieniu ze służby wojskowej ubezpieczony niewątpliwie w ciągu 30 dni powrócił do pracy u tego samego pracodawcy zważywszy, że mieszkał u niego i był na jego utrzymaniu. W takiej sytuacji okres tej służby podlega zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych.

Po zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego od września 1972r. do dnia 12 maja 1991r., ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Zatem spełnia on wszystkie konieczne warunki do przyznania dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od dnia 1 grudnia 2015r., czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku (zgodnie z art.129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz.1800).

(-) SSR del. Renata Stańczak